

Milisens sista man

Dessi Hedin

Bokförlaget Norlén & Slottner

Av författaren har tidigare utgivits:

I strid för frihet, del 1: En tysk åt alla (roman), 2021, Triolor förlag

I strid för frihet, del 2: Skjutleken (roman), 2021, Triolor förlag

Avfärd ... Ankomst i novellsamling Ögonblicksbilder, 2024, Norlén & Slottner

Milisens sista man

© 2025 Dessi Hedin & bokförlaget Norlén & Slottner

Omslagsfoto: adoc-photo's Paris

Tryckt hos ADverts prnting house i Lettland 2025

ISBN 978-91-89705-81-4

www.bokforlaget.com

Diktatur är avund i dess allra yttersta form.

(Curzio Malaparte: *Teknik för statskupp*)

Ett

Omerta

Prolog

“Tio, nio...!”

Bra sikt här utifrån men något så förbannat kallt. Tur jag har baskern i natt. Bättre än hatt.

Men där inne, där sitter de, internateleverna, snobbsocieteten, på självaste restaurang Coupole, trångt och gemytligt, glasen lyfta, bland de där pelarna som alla snackar om.

“... sju, sex...!”

Och kolla fönsterbordet, vit duk, kandelaber och finservis. Där lägger klåparen, han som måste straffas, armen om en tjej, midjan lika smal som bysten fyllig.

Tänk den som fick värma händerna där.

Men bäst du passar på. Snart får du mindre kul. Fast hett blir det, *eh oui*, så fryser gör du nog inte. Inte ens i skogen.

“... tre, två, ett... Gott nytt nittonhundra... trettio... sju!”

Och nu klirr av kristall och orkesterns fanfar. Paa, pa pa, pa daa! Hörs ända ut ju, så ta lite hänsyn! Och så konfetti förstås. Singlande snö i silver och guld. Ändå inte ni som städar.

Och här ute, här på trottoaren, folk i kyssar och tjut och på himlen fyrverkeri. Pju, pju! Pffff! Pju, pju!

Till och med kamraterna tjoar. Men visst, de är unga, så låt dem. Ett par minuter. Några nya, får inte vara för hård. Inte än. Andra från internatet men oavsett vilket har alla stränga order. Ingen fest denna nyårsnatt. Eller snarare, *annan* fest denna nyårsnatt.

Men vad sägs? Kanske ska bjuda en salut? Klackarna ihop?

“Kamrater! Gott nytt år! Snart händer det!”

Voilà, snyggt! Högerarmarna lyfta, rakt och fint. Nästan så man blir rörd.

“Gott nytt år, kommandant!”

Så, det räcker. Har viktigare för mig. Jobb att göra. Klåpare att kolla.

“Vad var det hon hette, sa ni?”

“Vem, kommandant?”

“Bruden han hänger med.”

“Odette de Villecourt.”

“Tät familj?”

“På väg utför.”

Och nu tar visst dansen vid. Långdans, flickor i boa, i pärlor, volang och nätta små klackskor. Pojkarna, däremot, glinen, i kostym, löjligt breda i stoppade axlar.

Sedan blir det väl bolero, förstås, rumba och samba. Och bubblen flödar men aldrig nog. Samling runt bordet, runt linor av snö, redo att snortas.

Tick-tack.

Grabbarna börjar slokna, så rappa på därinne!

“Tålmod, kamrater, och gudstro, det är vår främsta dygd, inte sant?”

Tappra leenden till svar. Men från restaurangen flinar dekadensen. Den som drar människan i fördärv. Som försvagar och bryter ned.

Äntligen, hand i hand, stiger de ut, klåparen i rock, tjejen i päls och in i en taxi. Dags att hoppa in, grabbarna och jag, in i bilen och följa efter, fast diskret och på avstånd.

“Kom.”

“Yes, kommendant!”

Trångt blir det med järnrör och allt men utan protest. Törs de inte, edsvurna allihop.

Bruden hemkörd, Odette var det väl, taxin vidare och vi efter. Rull-rull längs gator, fyllesvin och neon. Chesterfield och Cinzano, blink-blink i blårokt. Två bilar mot Eiffeltornet, upplyst i natten.

Eh oui, till borgarnas Paris. Lyxigaste kvartarna i stan. Inte alls nyttigt. Dags för lantluft, så öka, din satans parasit!

Och under Eiffeltornets kontur bromsar taxin in. Bäst att stanna men en bit bort och med handen om röret, dolt under rocken.

Klåparen, däremot, ramlar ut. Fipplar med sina sedlar, på tok för många.

Så går det. Knarkskallen väck.

“Ni vet vad ni ska göra, eller?”

Från baksätet, en kör i unison:

“Ja, kommendant!”

Taxin borta, klåparen mot sin port, vingel hit och vingel dit, och vi ut, mitt järnrör och jag. Blickar möts, en kyss, tinningen och klåparen på marken. Kamraterna sluter upp och slänger in honom där bak.

“Snyggt, grabbar. Men nu kniper ni käft.”

Lämnar Paris, långt ut längs mörka fält. I motorpurr och hjul i rull, takt-fast mot vägen, mot plattornas betong. Dunk-dunk. Dunk-dunk.

“*Hé, kommandant! Kolla!*”
Merde! Klåparen vaknar.
 “Dra på er huvorna.”
 “Och ni då, kommandant?”
 “Skulle jag dra på mig huva? För hans skull?”
 Unge kamrat, tänk på vad du säger. Huvor är för amatörer.
 Mil efter mil, en skog av nakna träd, en slirig jordväg, tugg-tugg av multna löv. Saktar in, stryper motorn och kamraterna hoppar ur.
 “Få ut klåparen.”
 Ut drar de honom, klasskompis och allt, i ben och armar, och lägger på marken. Och där ligger han, förvirrad och groggy.
 Kanske ska kliva ut, jag också. Ut i kylan. Brrr.
 Nu så. Dags för en läxa du aldrig glömmet.
 “Ge han vad han tål, grabbar.”
 De kickar med klass, ungarna, mördande hårt. Men klåparen håller undan, knäna mot magen, armar om huvud. Fått stryk förut?
 “Okej, stopp. Backa, allihop.”
 Nu, kära bajonett, din tur. Men bäst ni ses först. Man ska ju älska sin fiende. Om han är klar nog att haja.
 Och jag, böjd över honom:
 “Ja, så går det. Hos oss följer man order. Inga egna påhitt. Sådant drar blickarna till sig. Kvittar hur mycket kulor man än dreglar efter. Och vi har stora grejer på gång, det vet du, större än dig, ditt lilla kapitalistsvin. Vi ska rädda nationen och hiva ut den här sketna republiken.”
Eh oui, det ska vi, vi som bär landets framtid på våra axlar. Och inget får komma emellan.
 Fast se vad det glimmar, månljus och stål. Stiligt, eller hur? Får nog låta bajonetten berätta resten.
 Och kan man tänka sig, klåparen bidrar med passande bröl.
 Så. Mer behövs inte, för det ska väl inte krävas så mycket, eller, för att få en sådan där spoling att fatta? Han går ju för fan på internat.
 “Kom, grabbar. Räcker så.”
 Bajonetten rengjord och vi till bilen. Motorn igång, purr-purr i natten, vi vänder och tugg-tugg iväg, bort mellan mörka träd. Ensam kvar ligger klåparen.
 Och på väg till Paris stiger solen, en frusen jävla vintersol, denna årets första dag.

1

Bretagne, maj 1950

Här, i ett stenhus långt från Paris, Atlanten som utsikt, känns krigstid och tysk ockupation väldigt avlägset. Men samtidigt alltför nära som att spökena från förr tänkt jaga mig tills jag sällar mig till dem. Enkla nöjen, som att se tidvattnet rulla in, avgöra vinden på vågskummet eller måla fönsterluckorna, är något jag unnar mig först nu efter ett långt yrkesliv. Om det inte regnar tar jag en tur längs kostigarna, metern från klippväggen, eller gräver efter skaldjur på stranden.

Tillbaka vid öppna spisen fortsätter jag skriva. Tömmer mig på orden som stockas i mitt huvud. Om något skulle saknas ringer jag Zoé och ber henne fylla luckorna. Och det här är lika mycket hennes historia som min, så som hon har berättat den. Det är också historien om oss, om man och kvinna, samt om den mognande insikten att allt som finns är människan.

I alla år har jag vetat vem jag själv ska jaga då även jag blir spöke. Samme man som jag jagade i årtal. Faktum är att vi kom varandra så nära att jag tyckte mig läsa hans tankar. Möjligtvis smälte vi även ihop till ett, vilket i mina ögon ger mig rätten att också redogöra för hans irrvägar genom Europa.

Kanhända var det på grund av honom som jag ens köpte mitt bretonska ruckel. Vad jag sökte var en plats att fly till men utan att förstå att den jag flydde förmodligen mest var mig själv. Ibland, över en helg eller i en vecka, behöver jag rent fysiskt lägga minnena bakom mig och få lämna Paris, en av världens vackraste städer med monument, parker och fantastisk arkitektur. Men också en av världens fulaste vars arbetarkvarter skulle avskräcka även den mest härdade.

Min tillvaro var som en dans på lina. En balansgång över mina inre bråddjup. Och i linans två punkter... den goda medborgaren kontra den dåliga. Den nya tiden kontra den gamla. Demokrati kontra diktatur. Svettigt och med balansstången svajande i mina händer tog jag mig vingligt över och kunde lösa ut belöningen av att ha lärt känna mig själv.

Det började i en brytningstid då jag var lika mycket utkastad som inkastad. Jag var sparkad från ett yrke som jag egentligen älskade och inslängd i ett företag, i arvet från min far, som jag varken var mogen för eller ens